

ZAŁĄCZNIK NR 7 DO
REGIONALNEGO OPERACYJNEGO
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2014–2020
PLAN DZIAŁAŃ RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ
W CELU WYPEŁNIENIA KRYTERIÓW 2 I 4 DLA WARUNKU WSTĘPNEGO 6.2
(GOSPODARKA ODPADAMI)

Pomorze
Zachodnie
Perspektywa 2020

18 GRUDNIA 2014 R.

**PLAN DZIAŁAŃ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
W CELU WYPEŁNIENIA KRYTERIÓW 2 i 4 DLA WARUNKU WSTĘPNEGO 6.2.
(GOSPODARKA ODPADAMI)**

Plan działań Rzeczypospolitej Polskiej w celu wypełnienia kryteriów 2 i 4 dla warunku wstępnego 6.2. (gospodarka odpadami) – zgodnie z wymaganiami art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320)

I. Kryterium 2 - istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 dyrektywy 2008/98/WE

A. Opracowanie krajowego i wojewódzkich planów gospodarki odpadami wraz z planami inwestycyjnymi

Polska zdecydowała się na aktualizację dotychczasowych planów gospodarki odpadami ze względu na zmianę podejścia do systemu gospodarki odpadami komunalnymi. W tym celu Ministerstwo Środowiska opracuje wytyczne do aktualizacji krajowego oraz wojewódzkich planów gospodarki odpadami wraz z planami inwestycyjnymi stanowiącymi załącznik do wojewódzkich planów. Krajowy Plan zostanie zaktualizowany do końca 2015 roku, a wojewódzkie plany gospodarki odpadami zostaną opracowane do końca 2016 r.

W celu realizacji powyższego zadania planuje się, że wytyczne zostaną opracowane przez Ministerstwo Środowiska przy udziale Grupy Roboczej ds. Gospodarki Odpadami działającej w ramach ENEA („Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju” - krajowa sieć organów środowiskowych oraz instytucji zarządzających funduszami unijnymi.). W skład ww. grupy wejdą: Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, urzędy marszałkowskie (odpowiedzialne za opracowywanie wojewódzkich planów gospodarowania odpadami oraz instytucje zarządzające regionalnymi programami operacyjnymi), Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wraz z Regionalnymi Dyrekcjami Ochrony Środowiska.

Wytyczne powinny zawierać rekomendacje, etapy i sposób postępowania zmierzające do opracowania krajowego i wojewódzkich planów gospodarki odpadami. Wytyczne powinny określić, w jaki sposób będą gromadzone dane na temat strumieni i ilości odpadów wytwarzanych w województwach, a także dane dotyczące wielkości istniejących instalacji, w tym planowanych do zamknięcia. Będą to dane wyjściowe do analizy potrzeb inwestycyjnych w regionach i działań, które muszą zostać podjęte w celu osiągnięcia celów określonych w dyrektywach.

Wytyczne zostaną opracowane do końca pierwszego kwartału 2015 r. Dane będą pochodzić m.in. ze sprawozdań z realizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami, oraz

z centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami. Obecnie w Ministerstwie Środowiska trwają prace nad utworzeniem nowej Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, która zgodnie z art. 238 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. poz. 21, z późn. zm.) powinna zostać utworzona do 23 stycznia 2016 r.

Pierwszym etapem będzie sporządzenie krajowego planu gospodarki odpadami, który będzie zawierał strategię wdrażania dyrektyw UE oraz osiągnięcie celów na rok 2020 z uwzględnieniem roku 2030. Krajowy Plan oceni obecny stan wdrażania dyrektyw UE, istniejącą infrastrukturę oraz wskaże kierunki działań niezbędnych do podjęcia w poszczególnych województwach w celu zapewnienia spójnej sieci gospodarowania odpadami zaplanowanej zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Krajowy plan będzie określał również ewentualne potrzeby w skali kraju (instalacje o znaczeniu ponad wojewódzkim) w zakresie infrastruktury niezbędnej do pełnego zagospodarowania poszczególnych rodzajów odpadów.

Krajowy plan zostanie zaktualizowany w terminie do końca 2015 r. Następnie na podstawie krajowego planu gospodarki odpadami zostaną opracowane plany wojewódzkie. Plan wojewódzkie będą realizować działania określone w krajowym planie, a także będą stanowić podstawowy dokument planistyczny w sektorze gospodarki odpadami w województwach. Potrzeby inwestycyjne zidentyfikowane w planach wojewódzkich zostaną zawarte w planach inwestycyjnych zatwierdzanych następnie przez Ministra Środowiska. Będą one podstawą do wydatkowania środków publicznych zarówno unijnych (POLiŚ i RPO), jak i krajowych (fundusze ochrony środowiska).

Zakłada się, że do końca 2016 r. zostanie przeprowadzona aktualizacja wojewódzkich planów gospodarki odpadami wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Wojewódzkie plany gospodarki odpadami będą opiniowane przez Ministra Środowiska, a plany inwestycyjne – zatwierdzane, co zapewni ich spójność z polityką państwa, a tym samym pozwoli na osiągnięcie celów wynikających z prawa UE.

Działania, które mają zostać podjęte w celu realizacji kryterium 2 zostały opisane w **Załączniku (Tabela nr 1 i 2)** odnoszącym się do Action Plan zawartego w dokumencie Mapa Drogowa dla Polski.

B. Zrealizowane przez Rzeczpospolitą Polską działania w celu wypełnienia kryterium 2 dla warunku wstępnego 6.2. (gospodarka odpadami) w okresie od dnia 1 lipca 2013 r. do 31 sierpnia 2014 r.

1. Działania legislacyjne:

- 1) Senacka Komisja Środowiska, na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, wniosła o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw. Treść przedmiotowej zmiany ustawy została zapisana w druku senackim 615 z dnia 24 kwietnia 2014 r. Projekt ustawy wprowadza obowiązek dokonania aktualizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami (wpgo) wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych, stanowiących załącznik do wpgo, najpóźniej do końca 2015 r. Zgodnie z projektem ustawy, plan inwestycyjny będzie określał potrzebną infrastrukturę wraz z mocami przerobowymi przeznaczoną do zagospodarowania odpadów komunalnych i remontowo-budowlanych, zapewniającą osiągnięcie celów wyznaczonych w przepisach prawa Unii Europejskiej;

- 2) Senat RP w dniu 7 sierpnia 2014 r. podjął uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw;
- 3) Opracowano projekt rozporządzenia Ministra Środowiska określającego sposób i formę sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzór planu inwestycyjnego, który został poddany wstępnym konsultacjom w ramach resortu środowiska.

2. Działania organizacyjne:

- 1) Działania związane z postępowaniem z nielegalnymi składowiskami odpadów wskazywane są regularnie w planach gospodarki odpadami – krajowym i wojewódzkim.

Ponadto zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm.) posiadacz odpadów jest obowiązany do niezwłocznego usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania. Natomiast zgodnie z art. 148 ust. 1 ustawy o odpadach, w przypadku gdy zarządzający składowiskiem odpadów nie wystąpił z wnioskiem o wyrażenie zgody na zamknięcie składowiska odpadów lub jego wydzielonej części, a zachodzą następujące okoliczności:

- 1) składowisko odpadów lub jego wydzielona część nie spełnia wymogów technicznych lub formalnych określonych w przepisach prawa lub
 - 2) w wyniku przeprowadzonej kontroli wojewódzki inspektor ochrony środowiska stwierdzi, że na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na którym są składowane odpady komunalne, co najmniej od roku nie są przyjmowane odpady, lub
 - 3) pojemność składowiska odpadów, określona w zatwierdzonej instrukcji prowadzenia składowiska odpadów, została zapełniona
- właściwy organ, sporządza ekspertyzę dotyczącą zamknięcia składowiska odpadów lub jego wydzielonej części oraz nową instrukcję prowadzenia składowiska odpadów.

Na tej podstawie właściwy organ wydaje decyzję o zamknięciu składowiska odpadów lub jego wydzielonej części (z urzędu).

3. Inne działania:

- 1) W 2013 r. zlecono ekspertyzę mającą na celu przegląd instalacji do mechaniczno–biologicznego przetwarzania odpadów istniejących w Polsce. W ramach ekspertyzy dokonano analizy w zakresie istniejących mocy przerobowych instalacji do mechaniczno–biologicznego przetwarzania odpadów. W ramach ekspertyzy przeprowadzono ankietyzację oraz wizytację instalacji MBP, których celem była ocena ich efektywności w zakresie ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz uzyskanie informacji dotyczących przepływu strumieni odpadów, ich ilości i rodzajów. Realizacja III etapu ekspertyzy ma na celu przygotowanie oceny stosowanych rozwiązań pod kątem spełnienia wymagań wynikających z obowiązującego prawodawstwa unijnego i krajowego. Przygotowana ekspertyza będzie mogła stanowić potencjalne źródło informacji i danych analitycznych potrzebnych do przygotowania zaktualizowanych planów gospodarki odpadami.

Załącznik (Tabela nr 1 i 2) zawiera odniesienie do ww. działań, zrealizowanych w celu wypełnienia kryterium 2, w odniesieniu do zaleceń określonych w Action Plan, zawartego w dokumencie Mapa Drogowa dla Polski.

II. Kryterium 4 - Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE)

Wypełnienie tego kryterium będzie związane z podjęciem przez Polskę następujących działań (i przedstawienie ich w dokumentach typu: plany gospodarki odpadami lub sprawozdanie z transpozycji i wdrażania dyrektywy 2008/98/WE, o którym mowa w kryterium 1) warunkowości ex-ante:

1. Przeprowadzenie prac legislacyjnych umożliwiających realizację celów roku 2020:
 - wprowadzenie przepisów dotyczących nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi – już zrealizowane,
 - wzmocnienie instrumentów finansowych,
2. Skuteczna egzekucja prawa,
3. Realizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych (na poziomie Ministerstwa Środowiska i gmin), budowa spójnej sieci gospodarowania odpadami zaplanowanej zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

Działania zrealizowane oraz te, które mają zostać podjęte w celu realizacji kryterium 4 zostały opisane w **Załączniku (Tabela nr 1 i 2)** odnoszącego się do zaleceń określonych w Action Plan, zawartego w dokumencie Mapa Drogowa dla Polski.

MAPA DROGOWA DLA POLSKI

Tabela 1. Klasyfikacja działań przewidzianych do realizacji i zrealizowanych przez Polskę dla kryterium 2 i 4 – Horizontal measures addressing several problems

MEASURE	Nr kryterium	Działania, które zostaną podjęte dla kryterium 2 lub 4			Nr kryterium	Działania zrealizowane dla kryterium 2 lub 4
		Opis działań	Podmioty odpowiedzialne za działanie	Harmonogram realizacji działań		Opis działań
MEASURE 1: Progressively increase existing landfill tax						
1	4	Wydanie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska, które będzie również obejmowało podwyższenie opłat dla strumieni odpadów, które powinny być poddane recyklingowi	Ministerstwo Środowiska	Zakończenie realizacji: IV kw. 2015 r.		
					4	Wpływy z opłat za składowanie odpadów – zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, dotyczącymi redystrybucji opłat i kar za korzystanie ze środowiska, wpływy z opłat za składowanie odpadów są przekazywane do funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz zasilają budżety gmin i powiatów. Wpływy z opłat są przeznaczone m.in. na rozwój infrastruktury dotyczącej zbierania i zagospodarowania odpadów (działanie horyzontalne 1, pkt 1, ppkt 2 wg Planu działania zawartego w Mapie drogowej dla Polski). W zakresie zwiększenia opłat za składowanie odpadów dokonana została analiza obecnie obowiązujących stawek opłat za składowanie odpadów. Wskazano 87 rodzajów odpadów (odpadów komunalnych oraz innych odpadów, w odniesieniu do których Polska jest zobowiązana uzyskiwać określone poziomy zbierania, odzysku i recyklingu (opakowania, sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie i akumulatory, pojazdy wycofane z eksploatacji)), dla których konieczny jest znaczący wzrost opłaty za korzystanie ze środowiska. Docelowa stawka opłaty za składowanie tego typu odpadów została przyjęta na poziomie 270 zł. Wysokość jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie niektórych rodzajów odpadów na składowisku odpadów na poziomie 270 zł za Mg jest stawką, która jednoznacznie wskazuje, że dla wybranych rodzajów odpadów metoda unieszkodliwiania poprzez składowanie jest wysoce niepożądana i te rodzaje odpadów powinny zostać poddane innym procesom przekształcania i stawka została zaproponowana na poziomie wystarczająco wysokim, na jakim pozwala przyjąć tę stawkę wysokość górnej jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku, wynikająca z ustawy – Prawo ochrony środowiska;
2		Communicate the increase of the landfill tax to investors and stakeholders; inform on the importance of increase of the landfill tax	Zorganizowanie eksperckich spotkań z jednostkami samorządu terytorialnego i przedsiębiorcami oraz przeprowadzenie			

1	Introduce a tax for incineration and MBT to prevent underdevelopment of recycling on long-term basis in harmonisation with the tax on landfilling	4	<p>odpadów i przetwarzania w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania, w celu zwiększenia opłacalności recyklingu, w 2016 r. planowane jest przeprowadzenie analizy systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Przewiduje się, że do tego czasu zostanie w pełni wdrożony system gospodarki odpadami komunalnymi. Celem ww. analizy będzie ocena skuteczności funkcjonowania systemu gospodarki odpadami oraz efektu wprowadzonych zmian w wysokości stawek opłat za składowanie odpadów. Analiza powinna wskazać kierunki dalszych działań (np. dalsze zwiększanie opłat za składowanie odpadów lub konieczność podjęcia innych działań mogących wpłynąć na wzrost wymaganych poziomów recyklingu i odzysku, np. wprowadzenie opłaty za korzystanie ze środowiska w przypadku mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów lub spalania odpadów). Zatem w obliczu braku wystarczającej infrastruktury technicznej w zakresie zagospodarowania odpadów innego niż składowanie, wcześniejsze przeprowadzenie przedmiotowej analizy oraz ustanawianie nowych instrumentów finansowych, wydaje się niezasadne.</p>	Ministerstwo Środowiska	Realizacja wg opisanego planu do marca 2023 r.	
---	---	---	---	-------------------------	--	--

MEASURE 3: Restrictions/Ban on landfilling (and incinerating) municipal waste

1	Impose a ban on landfilling biodegradable waste collected also for mixed municipal waste (currently there is only a provision for separately collected bio-waste)					4	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach zawiera przepis art. 105, który wskazuje, że odpady przed umieszczeniem na składowisku odpadów poddaje się procesowi przekształcenia fizycznego, chemicznego, termicznego lub biologicznego, włącznie z segregacją, w celu ograniczenia zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub dla środowiska oraz ograniczenia ilości lub objętości składowanych odpadów, a także ułatwienia postępowania z nimi lub prowadzenia odzysku. Zatem zgodnie z art. 105 ustawy o odpadach, zmieszane odpady komunalne nie mogą trafić na składowisko bez przeprowadzenia ww. procesów, co jest tożsame z funkcjonowaniem zakazu składowania zmieszanych odpadów komunalnych. Ponadto przyjęte zgodnie z prawem UE kryteria dopuszczania odpadów do składowania wymuszają również poddanie wspomnianym procesom zmieszanych odpadów komunalnych
2	Ban the landfilling of waste not undergone sufficient pre-treatment						
3	Ban/restrict the landfilling or incinerating of recyclables (such as paper, glass, metal),	4	Wydanie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska, które będzie również obejmowało podwyższenie opłat dla strumieni odpadów, które powinny być poddane recyklingowi	Ministerstwo Środowiska	Zakończenie realizacji: IV kw. 2015 r.		
4	Ensure implementation of provisions and prosecution via intensified controls (expand technical capacity of authorities)					4	Możliwość finansowania etatów dedykowanych gospodarce odpadami komunalnymi w samorządach ze środków z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobieranymi od właścicieli nieruchomości - w latach 2011-2014 większość samorządów utworzyło nowe etaty dedykowane organizacji i kontroli systemu gospodarki odpadami

<p>1 Implement PAYT scheme covering all households; Introduce penalties to address any unwanted side-effects (e.g. illegal dumping)</p>	<p>4</p>	<p>Nie wyklucza się w perspektywie kilku – kilkunastu lat możliwości wprowadzenia zasady PAYT, ale na obecnym etapie istotne jest wyrobienie w społeczeństwie nawyku oddawania odpadów do legalnego systemu zbierania. Przed reformą systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, wprowadzoną nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w 2011 r. w Polsce funkcjonował system, w którym w większości przypadków opłata za odbieranie odpadów była uzależniona od ilości oddawanych odpadów (liczonej w workach lub pojemnikach). Ze względu na fakt, że mieszkańcy, szukając oszczędności, pozbywali się odpadów w sposób niezgodny z prawem (wyrzucanie do miejsc do tego nieprzeznaczonych, spalanie w paleniskach domowych) zrezygnowano z takiego kształtu systemu. Obecnie, aby zapobiec takim praktykom opłata pobierana od mieszkańców jest niezależna od ich faktycznie wytwarzanej ilości. Natomiast w kampaniach edukacyjnych zachęca się mieszkańców do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów. Zachęca się również gminy do promowania działań ograniczających wytwarzanie odpadów, np. poprzez promowanie przydomowych kompostowników.</p>	<p>Ministerstwo Środowiska</p>	<p>do ewentualnego wdrożenia</p>	<p>4</p> <p>Reforma systemu gospodarki odpadami komunalnymi poprzez nowelizację przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – nowy system zaczął funkcjonować na terenie całej Polski od 1 lipca 2013 r. – wprowadziła nowy system gospodarki odpadami komunalnymi poprzez przekazanie gminom odpowiedzialności za organizowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi na swoim terenie. W ustawie przewidziano również model naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobieranej przez gminy od właścicieli nieruchomości oraz stworzono gminom możliwość ustalania wysokości stawek opłat. W przypadku gospodarstw domowych opłata uzależniona jest od liczby mieszkańców, powierzchni nieruchomości, bądź ilości zużytej wody (gmina wybiera metodę). W przypadku odpadów komunalnych z innych źródeł niż gospodarstwa domowe opłata za odbieranie odpadów jest uzależniona od ilości wytworzonych odpadów (liczba pojemników)</p>
<p>2 Support municipalities by introducing PAYT scheme by providing information on how to set up/introduce such systems by making available guidance, support experience exchange, conferences, buddy systems, awareness on benefits and costs</p>					
<p>3 Make the application of PAYT scheme a legal obligation to municipalities (e.g. volume based/frequency based approach, as soon as appropriate collection and treatment infrastructure in place)</p>					
<p>4 Inform households/support information provision by local authorities on PAYT scheme leaflets and brochures and campaigns, inform on benefits and possibility to save money separation is properly applied, in parallel inform on impacts of illegal burning/littering and make campaign of inspection</p>					

1	<p>Improve the performance of existing EPR schemes for the main waste flows by initiating depth consultation with relevant sectors and by ensuring a clear correlation between the quality (recyclability) of product set on the market and the contribution paid to the system (to encourage eco-design), intensified controls of organisations taking over the obligations of producers necessary</p>	4	wydanie rozporządzenia dotyczącego audytu na podstawie art. 51 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2013 r. poz. 888)	Minister Środowiska	Realizacja w latach: 2014-2015	4	porozumieniu z Ministrem Środowiska, odrębnych systemów zbierania odpadów opakowaniowych z zastosowaniem dodatkowych instrumentów finansowych, takich jak kaucja (depozyt) za opakowania. Ustawa nie narzuca obowiązku tworzenia takich systemów, mając na uwadze potencjalne zagrożenia, jakie takie systemy mogą stanowić m.in. dla swobodnego przepływu towarów pomiędzy krajami członkowskimi UE
		4	Opracowanie programu akredytacyjnego dla audytorów, którzy zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, przeprowadzać będą audyty przedsiębiorców przetwarzających odpady opakowaniowe oraz wywożących poza terytorium kraju odpady opakowaniowe do ich przetworzenia	Polskie Centrum Akredytacyjne we współpracy z Ministerstwem Środowiska	Realizacja w latach: 2014-2015		
		4	Opracowanie zasad i zakresu audytu wewnętrznego, któremu, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2013 r. poz. 888), będą podlegać przedsiębiorcy prowadzący przetwarzanie odpadów opakowaniowych o zdolnościach przetwarzania przekraczających 400 Mg oraz wywożący poza terytorium kraju odpady opakowaniowe do przetworzenia o masie przekraczającej 400 Mg; celem audytu będzie sprawdzenie wiarygodności danych dotyczących masy przetworzonych odpadów opakowaniowych.	Minister Środowiska	Realizacja w latach: 2014-2015		
2	<p>Set in place and improve the performance of deposit refund systems for packaging in particular for refillable beverage packaging (e.g. increase deposit and refunds and improve public awareness by campaigns, etc.) In general all voluntary schemes are compliant with EU legislation and free movement of goods; mandatory systems need to fulfil certain criteria to be compliant in order to ensure fair balance between environmental objectives and internal market needs.</p>					4	Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi wprowadza obowiązek finansowania przez wprowadzających produkty w opakowaniach oraz działające w ich imieniu organizacje odzysku publicznych kampanii edukacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami opakowaniowymi, możliwym wpływie odpadów opakowaniowych na środowisko i zdrowie ludzi, dostępnych systemach zwrotu, zbierania i odzysku, w tym recyklingu, odpadów opakowaniowych, w tym kampanie w środkach masowego przekazu, ulotki i broszury informacyjne, plakaty, konkursy, konferencje oraz imprezy o charakterze informacyjno-edukacyjnym, określając przy tym wysokość środków finansowych, jakie na ten cel corocznie muszą ponieść te podmioty
						4	W ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi wprowadzono obowiązek przeprowadzenia audytu zewnętrznego u przetwarzających odpady opakowaniowe o zdolnościach przetwarzania przekraczających 400 Mg oraz wywożących poza terytorium kraju odpady opakowaniowe do przetworzenia o masie przekraczającej 400 Mg. Audyt ma potwierdzić zgodność dokumentacji potwierdzającej przetworzenie odpadów ze stanem faktycznym, a więc wyeliminować sytuacje wystawiania dokumentów potwierdzających odzysk i recykling bez faktycznego przetworzenia odpadów. Zwiększy to tym samym współfinansowanie przez wprowadzających produkty w opakowaniach przetwarzania odpadów opakowaniowych, również i tych pochodzących z

1	See below specified where relevant			4 w latach 2011-2014 większość samorządów utworzyło nowe etaty dedykowane organizacji i kontroli systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz zwiększeniu egzekucji prawa i wydatkowaniu środków krajowych i unijnych na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami
MEASURE 7: Better use EU funds for establishment of infrastructure which ensures achievement of infrastructure which ensure achievement of targets in 2020 (other than landfills and unproven facilities/technologies)				
1	Increased utilisation and allocation of the Cohesion Policy fund and other available funds to develop waste management infrastructure which ensures achievement of targets in (e.g. undertake high quality scientific studies in order to prioritise investments) with a priority on the first steps of the waste hierarchy	<p>2 Wprowadzenie ustawowego obowiązku sporządzania przez zarządy województw planów inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, które będą stanowić załączniki do wojewódzkich planów gospodarki odpadami</p> <p>2 Wydanie rozporządzenia określającego sposób i formę sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzór planu inwestycyjnego</p> <p>2 Spotkania z przedstawicielami urzędów marszałkowskich dotyczące problematyki warunku wstępnego (ex ante), mające na celu wsparcie prac w zakresie aktualizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami przygotowania planów inwestycyjnych. Prawdopodobnie zostanie powołany zespół roboczy składający się z przedstawicieli Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, który będzie współpracować z urzędami marszałkowskimi</p> <p>2 Aktualizacja krajowego planu gospodarki odpadami, po dokonaniu analizy sprawozdań z realizacji dotychczasowych wojewódzkich planów gospodarki odpadami, z uwzględnieniem sprawozdania z realizacji krajowego planu gospodarki odpadami oraz prac nad nowelizacją dyrektyw w zakresie gospodarki odpadami</p> <p>2 Aktualizacja wojewódzkich planów gospodarki odpadami wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi</p>	<p>Parlament</p> <p>Ministerstwo Środowiska</p> <p>Ministerstwo Środowiska</p> <p>Ministerstwo Środowiska</p> <p>Ministerstwo Środowiska</p>	<p>Zakończenie realizacji: IV kwartał 2014 r.</p> <p>Zakończenie realizacji: I kwartał 2015 r.</p> <p>Cykliczne spotkanie raz na kwartał: zakończenie realizacji grudzień 2015 r.</p> <p>Zakończenie realizacji: najpóźniej do końca 2015 r.</p> <p>2016 r.</p> <p>2 1) Senacka Komisja Środowiska, na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, wniosła o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw. Treść przedmiotowej zmiany ustawy została zapisana w druku senackim 615 z dnia 24 kwietnia 2014 r. Projekt ustawy wprowadza obowiązek dokonania aktualizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami (wpgo) wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych, stanowiących załącznik do wpgo, najpóźniej do końca 2015 r. Zgodnie z projektem ustawy, plan inwestycyjny będzie określał potrzebną infrastrukturę wraz z mocami przerobowymi przeznaczoną do zagospodarowania odpadów komunalnych i remontowo-budowlanych, zapewniającą osiągnięcie celów wyznaczonych w przepisach prawa Unii Europejskiej; 2) Senat RP w dniu 7 sierpnia 2014 r. podjął uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw; 3) Opracowano projekt rozporządzenia Ministra Środowiska określającego sposób i formę sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzór planu inwestycyjnego, który został poddany wstępnym konsultacjom w ramach resortu środowiska</p>
2	Provide sufficient human/economic resources to MoE and municipalities to improve administrative adsorption capacity for EU funding (e.g. via LIFE)			4 Możliwość finansowania etatów dedykowanych gospodarce odpadami komunalnymi w samorządach ze środków z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobieranymi od właścicieli nieruchomości - w latach 2011-2014 większość samorządów utworzyło nowe etaty dedykowane organizacji i kontroli systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz zwiększeniu egzekucji prawa i wydatkowaniu środków krajowych i unijnych na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami

	Nr		za działanie	działania	Nr	
te treatment largely diverting from the waste hierarchy						
Structure for separate collection coverage for PROBLEM 3 awareness raising	4	Zwiększenie możliwości dokonywania odzysku odpadów budowlano- rozbiórkowych w związku z przyjęciem nowego rozporządzenia w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami	Ministerstwo Środowiska	IV kwartał 2014 r. przekazanie projektu do notyfikacji technicznej KE; I kwartał 2015 r. wejście w życie	4	Tworzenie przez gminy systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym bioodpadów, ustalanie standardów zbierania odpadów, określanie podmiotów odpowiedzialnych za dostarczenie odpowiednich pojemników oraz worków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, określanie kryteriów kontroli selektywnego zbierania przez podmioty działające na zlecenie gmin
					4	Tworzenie przez gminy miejsc selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym odpadów zielonych oraz WEEE – Narodowego Planu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zapewnia dofinansowanie na tworzenie takich miejsc
packaging waste from households into the statistics of municipal waste management and subsequent reporting to EUROSTAT						
From households into waste management to EUROSTAT	4	Wydanie nowego rozporządzenia w sprawie wzorów sprawozdań o odebranych odpadach komunalnych oraz realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi – w celu poprawienia jakości pozyskiwanych danych dotyczących odpadów komunalnych, z uwzględnieniem odpadów opakowaniowych	Minister Środowiska	Zakończenie realizacji: Grudzień 2015 r.		
h appropriate infrastructure for recycling and recovery of municipal waste						
ed sorting facilities						
ilities with energy for municipal waste provide comprehensive technologies of modern public to stop technologies)					2	1) Senacka Komisja Środowiska, na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, wniosła o podjęcie postępowania w sprawie ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw. Treść przedmiotowej ustawy została zapisana w druku senackim 615 z dnia 24 kwietnia 2014 r. Projekt ustawy wprowadza obowiązek dokonania aktualizacji planów gospodarki odpadami (wpgo) wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych, stanowiących załącznik do wpgo, na rok 2015 r. Zgodnie z projektem ustawy, plan inwestycyjny będzie określał potrzebną infrastrukturę wraz z mocami przerobowymi przy zagospodarowaniu odpadów komunalnych i remontowo-budowlanych, zapewniającą osiągnięcie celów wyznaczonych w przemyśle Europejskiej; 2) Senat RP w dniu 7 sierpnia 2014 r. podjął uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw; 3) Opracowano projekt rozporządzenia Ministra Środowiska określającego sposób i formę sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzór planu inwestycyjnego, który został poddany wstępnym konsultacjom w ramach resortu środowiska.
covery infrastructure for PROBLEM 2)						
l targets for recycling and limits for landfilling to be achieved by municipalities, improve control of compliance						
Expert knowledge conferences, etc. levels and associations and information provision to					4	Wraz z wprowadzeniem nowych przepisów (w latach 2011-2013) udzielono gminom wsparcia w zakresie realizacji nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez: a) uruchomienie podstrony www.mos.gov.pl/komunalne , na której umieszczone są aktualne interpretacje przepisów prawnych, które mogą być przydatne gminom we wprowadzaniu nowego systemu, b) zlecenie wykonania ekspertyzy – podręcznika dla gmin „Wytoczne dla gmin dotyczące wdrażania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi”, zawierającego wskazówki i informacje przydatne gminom w projektowaniu nowego systemu, który został umieszczony na stronach Ministerstwa Środowiska i przekazany w formie elektronicznej do urzędów, przygotowano i umieszczono również plany inwestycyjne w zakresie selektywnego zbierania i gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji, w tym w zakresie selektywnego zbierania i gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji, c) udział pracowników Ministerstwa w spotkaniach z władzami samorządowymi oraz z przedstawicielami mediów, d) zwrócenie się do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z prośbą o uruchomienie środków na wdrożenie nowego systemu, e) działalność zespołu ekspertów, którzy drogą elektroniczną udzielali wyjaśnień dotyczących organizacji nowego systemu, w tym w zakresie selektywnego zbierania i gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji, w tym w zakresie selektywnego zbierania i gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji, f) wsparcie w działaniach edukacyjnych i informacyjnych (przygotowanie spotów, plakatów, ulotek, filmików, infografik)

contract templates to P (including regionally, projects)					4 Infrastruktury i Rozwoju) jest odpowiedzialny na oczekiwania publiczne i rynkowe. Jest uzupełnieniem w zakresie pomocy administracji samorządami poprzez realizację konkretnych projektów. Bezpośrednie cele Platformy współpracy w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego są następujące: a) realizacja projektów aktualnie przygotowywanych oraz wsparcie sektora publicznego w celu przygotowania dobrych projektów z perspektywę finansową 2014-2020, b) stworzenie warunków do swobodnego, kreatywnego działania przez instytucje publiczne oraz dobre przygotowanie kadr. Istotnym doświadczeniem i nauka przez działanie pozwolą również na doskonalenie rozwiązań prawno-instytucjonalnych i stosowanie nowych modeli finansowych. Rezultatem powyższych działań powinny być m. in: upowszechnienie modelu PPP, bardziej efektywna administracja, mniejsze koszty przygotowania projektów dzięki dostarczeniu gotowych, standardowych pakietów dokumentacyjnych do wykorzystania przez zamawiające. Do wsparcia uprawniona jest każda instytucja publiczna	
--	--	--	--	--	--	--

share of biodegradable waste going to landfills

infrastructure for separate collection and treatment of biodegradable waste

for separate collection or collection of garden waste at civic centres and green spaces (supervised by municipalities)	4	Usprawnienie i ujednoczenie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych poprzez wprowadzenie przepisów określających standardy segregacji w całym kraju	Minister Środowiska – podstawa prawna, Gminy – działania organizacyjne	Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.		
	4	Wzmocnienie dodatkowych systemów zbierania odpadów komunalnych – obok możliwości finansowania przez gminy ze środków pochodzących z opłat od mieszkańców odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz działalności punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, nowelizacja ustawy wprowadza możliwość finansowania innych form zbierania odpadów komunalnych, np. różnego rodzaju obwoźnych punktów zbierania, akcyjnego zbierania poszczególnych rodzajów odpadów, itp.	Minister Środowiska – podstawa prawna, Gminy – działania organizacyjne	Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.	2 1) Senacka Komisja Środowiska, na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, wniosła o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw. Treść przedmiotowej zmiany ustawy została zapisana w druku senackim 615 z dnia 24 kwietnia 2014 r. Projekt ustawy wprowadza obowiązek dokonania aktualizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami (wpgo) wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych, stanowiących załącznik do wpgo, najpóźniej do końca 2015 r. Zgodnie z projektem ustawy, plan inwestycyjny będzie określał potrzebną infrastrukturę wraz z mocami przerobowymi przeznaczoną do zagospodarowania odpadów komunalnych i remontowo-budowlanych, zapewniającą osiągnięcie celów wyznaczonych w przepisach prawa Unii Europejskiej; 2) Senat RP w dniu 7 sierpnia 2014 r. podjął uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw; 3) Opracowano projekt rozporządzenia Ministra Środowiska określającego sposób i formę sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzór planu inwestycyjnego, który został poddany wstępnym konsultacjom w ramach resortu środowiska.	4 Tworzenie przez gminy systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym bioodpadów, ustalenie standardów zbierania odpadów, określanie podmiotów odpowiedzialnych za dostarczenie odpowiednich pojemników oraz worków na zbieranie odpadów komunalnych, określanie kryteriów selektywnego zbierania przez podmioty działające na z
	4	Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	Parlament RP	Planowane uchwalenie do końca 2014 r. Obecnie projekt procedowany w Komisji Sejmowej (po I czytaniu)		

<p>for households on waste via leaflets, available infrastructure. and establishments in</p>	<p>4</p> <p>Działania edukacyjne: Przeprowadzenie kampanii, której główny obszar komunikacyjny skierowany jest do mieszkańców i dotyczy promocji recyklingu oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych i przydomowego, kompostowania odpadów komunalnych (m.in. upowszechnienie informacji o korzyściach z nowego systemu gospodarowania odpadami i zasadach jego funkcjonowania, kreowanie mody na segregowanie odpadów komunalnych, zwiększenie motywacji do segregowania). Główny obszar wsparcia kierowanego do gmin dotyczy propagowania dobrych praktyk w zakresie komunikowania na temat organizacji selektywnego zbierania na poziomie gmin. W skład projektu wchodzi: 1/ kampania telewizyjna – reemisja spotów edukacyjnych stworzonych w kampanii 2014; 2/ rozbudowa i aktualizacja treści strony internetowej naszesmieci.pl; 3/ organizacja i promocja konkursu dobrych praktyk dla gmin.</p>	<p>Minister Środowiska – kampania ogólnopolska, Gminy – kampanie lokalne</p>	<p>Realizacja w latach: 2015-2016; Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.</p>	<p>4</p> <p>przeprowadziło następujące kampanie informacyjne: a) ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w naszesmieci.pl – cel: informowanie o zmianie przepisów gospodarowania odpadami komunalnymi, nowych zasad odbierania odpadów komunalnych oraz informacja na temat odpadów – utworzenie strony internetowej oraz mailingów informacyjnych dla gmin, b) ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w dotycząca racjonalnego wykorzystania zasobów „Ekodzieci” – wyrobienie wśród dzieci nawyku segregowania odpadów i oszczędzania zasobów w domu. W 2014 r. prowadzona jest ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w telewizji i internecie promująca właściwe postępowanie z odpadami (cel: promowanie idei segregacji odpadów – kampania telewizyjna i lokalna (w popularnych serialach), internetowa (www.naszemiesci.pl – oficjalnej stronie dla mieszkańców) i www.naszemiesci.pl – oficjalnej stronie dla mieszkańców) systemu gospodarki odpadami, udostępnianie infografik. Ponadto kampanie edukacyjno-informacyjne na temat selektywnego systemu opłat za odbieranie odpadów komunalnych w 2014 r. przeprowadziły wszystkie gminy w Polsce. Kampanie te opierały się na dystrybucji ulotek, publikacji materiałów w lokalnych mediach. W kampanie te włączali się przedsiębiorcy działający na lokalnym rynku (np. Ikea w Gdańsku).</p>
<p>ting</p>				<p>4</p> <p>Wraz z wprowadzeniem nowych przepisów (w latach 2015-2016) gminom wsparcia w zakresie realizacji nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez: a) uruchomienie podstrony www.mos.gov.pl/komunalne, na której umieszczane są aktualne interpretacje przepisów prawnych, które mogą być przydatne gminom we wprowadzaniu nowego systemu; b) zlecenie wykonania ekspertyzy – podręcznika dla gmin „Wytyczne dla gmin dotyczące wdrażania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi”, zawierającego wskazówki i informacje dotyczące wdrażania systemu, który został umieszczony w projektowaniu nowego systemu, który został umieszczony w Ministerstwie Środowiska i przekazany w formie elektronicznej; przygotowano i umieszczono również przewodnik dla gmin dotyczący selektywnego zbierania i gospodarowania odpadami komunalnymi ulegającymi biodegradacji, c) udział pracowników Ministerstwa w spotkaniach z władzami samorządowymi oraz z przedstawicielami mediów, d) zwrócenie się do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska w celu gospodarki wodnej z prośbą o uruchomienie środków na realizację projektu; e) działalność zespołu ekspertów, którzy drogą elektroniczną wyjaśniali dotyczące organizacji nowego systemu, w tym koszty, opłat, aspektów technicznych instalacji, procesu przeprowadzenia przetargów oraz prawa samorządowego, f) wsparcie w działaniach edukacyjnych i informacyjnych (spotów, plakatów, ulotek, filmików, infografik), g) przygotowanie przewodnika zawierającego zestaw danych i adresów w obszarze komunikowania zmiany systemu gospodarowania odpadami komunalnymi konieczności sortowania odpadów</p>
<p>mposting plants</p>				<p>4</p> <p>Możliwość wprowadzania przez gminy zwolnień przedmiotowych w przypadku kompostowania bioodpadów w przydomowych kompostownikach</p>

vision of information ards, etc. (e.g. via	4	<p>oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych i przydomowego, kompostowania odpadów komunalnych (m.in. upowszechnienie informacji o korzyściach z nowego systemu gospodarowania odpadami i zasadach jego funkcjonowania, kreowanie mody na segregowanie odpadów komunalnych, zwiększenie motywacji do segregowania).</p> <p>Główny obszar wsparcia kierowanego do gmin dotyczy propagowania dobrych praktyk w zakresie komunikowania na temat organizacji selektywnego zbierania na poziomie gmin.</p> <p>W skład projektu wchodzi:</p> <p>1/ kampania telewizyjna – reemisja spotów edukacyjnych stworzonych w kampanii 2014;</p> <p>2/ rozbudowa i aktualizacja treści strony internetowej naszesmieci.pl;</p> <p>3/ organizacja i promocja konkursu dobrych praktyk dla gmin.</p>	Minister Środowiska – kampania ogólnopolska, Gminy – kampanie lokalne	Realizacja w latach: 2015-2016; Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.	
	4	Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	Parlament RP	Planowane uchwalenie do końca 2014 r. Obecnie projekt procedowany w Komisji Sejmowej (po I czytaniu)	

Knowledge basis regarding the management of biodegradable waste

Manuals on separate management addressing	4	Wprowadzenie standardów segregacji odpadów komunalnych obowiązujących w całym kraju – rozporządzenie w sprawie obowiązku selektywnego zbierania niektórych odpadów komunalnych oraz szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów	Ministerstwo Środowiska	Zakończenie realizacji: grudzień 2015 r.	4	<p>Wraz z wprowadzeniem nowych przepisów (w latach 2011-2013) udzielono gminom wsparcia w zakresie realizacji nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez:</p> <p>a) uruchomienie podstrony www.mos.gov.pl/komunalne, na której umieszczane są aktualne interpretacje przepisów prawnych, które mogą być przydatne gminom we wprowadzaniu nowego systemu,</p> <p>b) zlecenie wykonania ekspertyzy – podręcznika dla gmin „Wytyczne dla gmin dotyczące wdrażania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi”, zawierającego wskazówki i informacje przydatne gminom w projektowaniu nowego systemu, który został umieszczony na stronach Ministerstwa Środowiska i przekazany w formie elektronicznej do urzędów, przygotowano i umieszczono również podręcznik w zakresie selektywnego zbierania i gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji,</p> <p>c) udział pracowników Ministerstwa w spotkaniach z władzami samorządowymi oraz z przedstawicielami mediów,</p> <p>d) zwrócenie się do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z prośbą o uruchomienie środków na wdrożenie nowego systemu,</p> <p>e) działalność zespołu ekspertów, którzy drogą elektroniczną udzielali wyjaśnień dotyczących organizacji nowego systemu, w tym kosztów, opłat, aspektów technicznych instalacji, procesu przeprowadzania przetargów oraz prawa samorządowego,</p> <p>f) wsparcie w działaniach edukacyjnych i informacyjnych (przygotowanie spotów, plakatów, ulotek, filmików, infografik),</p> <p>g) przygotowanie przewodnika zawierającego zestaw dobrych praktyk w obszarze komunikowania zmiany systemu gospodarowania odpadami oraz konieczności sortowania odpadów</p>
ilot projects related to f bio-waste covering	4	Wprowadzenie do priorytetów finansowania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pilotażowych projektów związanych ze zbieraniem i przetwarzaniem odpadów ulegających biodegradacji.	Minister Środowiska, Marszałkowie Województw	Realizacja w latach: 2015- 2016; Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.		
ormation/experience of lising separate other municipalities – eriences	4	<p>Działania edukacyjne: Przeprowadzenie kampanii, której główny obszar komunikacyjny skierowany jest do mieszkańców i dotyczy promocji recyklingu oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych i przydomowego, kompostowania odpadów komunalnych (m.in. upowszechnienie informacji o korzyściach z nowego systemu gospodarowania odpadami i zasadach jego funkcjonowania, kreowanie mody na segregowanie odpadów komunalnych, zwiększenie motywacji do segregowania).</p> <p>Główny obszar wsparcia kierowanego do gmin dotyczy propagowania dobrych praktyk w zakresie komunikowania na temat organizacji selektywnego zbierania na poziomie gmin.</p>	Minister Środowiska – kampania ogólnopolska, Gminy – kampanie lokalne	Realizacja w latach: 2015-2016; Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.		

Efficient source separated collection of municipal waste

packaging waste from households to achieve the targets of the Packaging Directive and define standards for separate collection

from households in the municipal waste	4	Wydanie nowego rozporządzenia w sprawie wzorów sprawozdań o odebranych odpadach komunalnych oraz realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi – w celu poprawienia jakości pozyskiwanych danych dotyczących odpadów komunalnych, z uwzględnieniem odpadów opakowaniowych	Minister Środowiska	Zakończenie realizacji: Grudzień 2015 r.	
	4	Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	Parlament RP	Planowane uchwalenie do końca 2014 r. Obecnie projekt procedowany w Komisji Sejmowej (po I czytaniu)	
separate collection services (investment on collection bins etc.)	4	Usprawnienie i ujednoczenie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych poprzez wprowadzenie przepisów określających standardy segregacji w całym kraju	Minister Środowiska – podstawa prawna, Gminy – działania organizacyjne	Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.	4
	4	Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	Parlament RP	Planowane uchwalenie do końca 2014 r. Obecnie projekt procedowany w Komisji Sejmowej (po I czytaniu)	

Tworzenie przez gminy systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym bioodpadów, ustalanie standardów zbierania odpadów, określanie podmiotów odpowiedzialnych za dostarczenie odpowiednich pojemników oraz worków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, określanie kryteriów kontroli selektywnego zbierania przez podmioty działające na zlecenie gmin

Provide appropriate collection infrastructure for separate collection and harmonise systems (in combination with awareness raising campaigns)

Manuals on how to provide information to municipalities (in Polish)	4	Usprawnienie i ujednoczenie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych poprzez wprowadzenie przepisów określających standardy segregacji w całym kraju	Minister Środowiska – podstawa prawna, Gminy – działania organizacyjne	Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.	
	4	Wprowadzenie standardów segregacji odpadów komunalnych obowiązujących w całym kraju – rozporządzenie w sprawie obowiązku selektywnego zbierania niektórych odpadów komunalnych oraz szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów	Ministerstwo Środowiska	Zakończenie realizacji: grudzień 2015 r.	
	4	Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	Parlament RP	Planowane uchwalenie do końca 2014 r. Obecnie projekt procedowany w Komisji Sejmowej (po I czytaniu)	

form households on the vic amenity sites						tworzenie takich miejsc	
o separate collection ste to 100% by as at least sufficient improve civic amenity o separate collection r collection (provide free of charge, or with				2	<p>1) Senacka Komisja Środowiska, na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, wniosła o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw. Treść przedmiotowej zmiany ustawy została zapisana w druku senackim 615 z dnia 24 kwietnia 2014 r. Projekt ustawy wprowadza obowiązek dokonania aktualizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami (wpgo) wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych, stanowiących załącznik do wpgo, najpóźniej do końca 2015 r. Zgodnie z projektem ustawy, plan inwestycyjny będzie określał potrzebną infrastrukturę wraz z mocami przerobowymi przeznaczoną do zagospodarowania odpadów komunalnych i remontowo-budowlanych, zapewniającą osiągnięcie celów wyznaczonych w przepisach prawa Unii Europejskiej;</p> <p>2) Senat RP w dniu 7 sierpnia 2014 r. podjął uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw;</p> <p>3) Opracowano projekt rozporządzenia Ministra Środowiska określającego sposób i formę sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzór planu inwestycyjnego, który został poddany wstępnym konsultacjom w ramach resortu środowiska.</p>	<p>W ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2013 r. poz. 888), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2014 r., wprowadzono przepisy obligujące organizacje odzysku (działające w imieniu wprowadzających produkty w opakowaniach) do uwzględnienia odpadów opakowaniowych pochodzących z gospodarstw domowych w uzyskiwanych przez nie poziomach odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych. Udział odpadów opakowaniowych pochodzących z gospodarstw domowych w uzyskiwanych przez organizacje poziomach docelowo ma wynieść 50% w roku 2020 (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych pochodzących z gospodarstw domowych (Dz. U. poz. 412) określa w tym zakresie cele pośrednie na poszczególne lata do 2020 r., począwszy od 32% w 2014 r.). Tym samym wprowadzający produkty w opakowaniach będą za pośrednictwem organizacji odzysku współfinansować system zbierania i zagospodarowania odpadów opakowaniowych powstających w gospodarstwach domowych</p>	4
itions in contracts to efficient bins/special n of municipal waste (both separate ste bin)							
ngs for households on ts and brochures, ications, TV spots)	4	<p>Działania edukacyjne: Przeprowadzenie kampanii, której główny obszar komunikacyjny skierowany jest do mieszkańców i dotyczy promocji recyklingu oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych i przydomowego, kompostowania odpadów komunalnych (m.in. upowszechnienie informacji o korzyściach z nowego systemu gospodarowania odpadami i zasadach jego funkcjonowania, kreowanie mody na segregowanie odpadów komunalnych,</p>	<p>Minister Środowiska – kampania ogólnopolska, Gminy – kampanie lokalne</p>	<p>Realizacja w latach: 2015-2016; Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.</p>	4	<p>Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi wprowadza obowiązek finansowania wprowadzających produkty w opakowaniach oraz działające w ich imieniu organizacje odzysku publicznych kampanii edukacyjnych i prawidłowego postępowania z odpadami opakowaniowymi, możliwym wpływie odpadów opakowaniowych na środowisko i dostępnych systemach zwrotu, zbierania i odzysku, w tym recyklingu, odpadów opakowaniowych, w tym kampanie w środowisku, przekaz, ulotki i broszury informacyjne, plakaty, konkursy, konferencje oraz imprezy o charakterze informacyjno-edukacyjnym, w tym wysokość środków finansowych, jakie na ten cel corocznie muszą ponieść te podmioty</p>	

	<p>1/ kampania telewizyjna – reemisja spotów edukacyjnych stworzonych w kampanii 2014; 2/ rozbudowa i aktualizacja treści strony internetowej naszesmieci.pl; 3/ organizacja i promocja konkursu dobrych praktyk dla gmin.</p>			<p>4</p> <p>odpadów – utworzenie strony internetowej oraz mailing materiałów informacyjnych dla gmin, b) ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w telewizji i internecie dotycząca racjonalnego wykorzystania zasobów cel: wyrobienie wśród dzieci nawyku segregowania odpadów komunalnych i oszczędzania zasobów w domu. W 2014 r. prowadzona jest ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w telewizji i internecie promująca właściwe postępowanie z odpadami – cel: promowanie idei segregacji odpadów – kampanie oraz lokowanie idei w popularnych serialach), internet (promocja strony www.naszesmieci.pl – oficjalnej strony dla mieszkańcy systemu gospodarki odpadami, udostępnianie infografik). Ponadto kampanie edukacyjno-informacyjne na temat segregacji odpadów i systemu opłat za odbieranie odpadów komunalnych w 2013 prowadziły wszystkie gminy w Polsce. Kampanie te opierały się na dystrybucji ulotek, publikacji materiałów w lokalnych kampanie te włączali się przedsiębiorcy działający na lokalnych rynkach, np. Ikea w Gdańsku).</p>
				<p>4</p> <p>Wrz z wprowadzeniem nowych przepisów (w latach 2011-2013) udzielono gminom wsparcia w zakresie realizacji nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi poprzez: a) uruchomienie podstrony www.mos.gov.pl/komunalne, na której umieszczane są aktualne interpretacje przepisów prawnych, które mogą być przydatne gminom we wprowadzaniu nowego systemu, b) zlecenie wykonania ekspertyzy – podręcznika dla gmin „Wytyczne dla gmin dotyczące wdrażania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi”, zawierającego wskazówki i informacje przydatne gminom w projektowaniu nowego systemu, który został umieszczony na stronach Ministerstwa Środowiska i przekazany w formie elektronicznej do urzędów, przygotowano i umieszczono również podręcznik w zakresie selektywnego zbierania i gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji, c) udział pracowników Ministerstwa w spotkaniach z władzami samorządowymi oraz z przedstawicielami mediów, d) zwrócenie się do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z prośbą o uruchomienie środków na wdrożenie systemu, e) działalność zespołu ekspertów, którzy drogą elektroniczną udzielali wyjaśnień dotyczących organizacji nowego systemu, w tym opłat, aspektów technicznych instalacji, procesu przeprowadzania przetargów oraz prawa samorządowego, f) wsparcie w działaniach edukacyjnych i informacyjnych (przygotowanie spotów, plakatów, ulotek, filmików, infografik), g) przygotowanie przewodnika zawierającego zestaw dobrych praktyk w obszarze komunikowania zmiany systemu gospodarowania odpadami oraz konieczności sortowania odpadów</p>
<p>...go schemes via legalport to set up moreplaces like shoppingand avenues</p>	<p>4</p> <p>Wzmocnienie dodatkowych systemów zbierania odpadów komunalnych – obok możliwości finansowania przez gminy ze środków pochodzących z opłat od mieszkańców odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz działalności punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, nowelizacja ustawy wprowadza możliwość finansowania innych form zbierania odpadów komunalnych, np. różnego rodzaju obwoźnych punktów zbierania, akcyjnego zbierania poszczególnych rodzajów odpadów, itp.</p>	<p>Minister Środowiska – podstawa prawna, Gminy – działania organizacyjne</p>	<p>Zakończenie realizacji: Listopad 2016 r.</p>	
	<p>4</p> <p>Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach</p>	<p>Parlament RP</p>	<p>Planowane uchwalenie do końca 2014 r. Obecnie projekt procedowany w Komisji Sejmowej (po I czytaniu)</p>	<p>4</p> <p>Tworzenie przez gminy systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym bioodpadów, ustalanie standardów zbierania odpadów, określanie podmiotów odpowiedzialnych za dostarczenie odpowiednich pojemników oraz worków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, określanie kryteriów kontroli selektywnego zbierania przez podmioty działające na zlecenie gmin</p>

<p>nts for local o control appropriate itants (inform e leaflets on waste e source separation) nce</p>				4	<p>metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych przez podmioty odbierające odpady komunalne oraz samorządy gminne – zobowiązanie gmin do kontrolowania podmiotów odbierających odpady</p>	4	<p>Tworzenie przez gminy systemów selektywnego zbierania komunalnych, w tym bioodpadów, ustalanie standardów zbierania odpadów, określanie podmiotów odpowiedzialnych za dostarczenie odpowiednich pojemników oraz worków do zbierania odpadów komunalnych, określanie kryteriów selektywnego zbierania przez podmioty działające na z</p>
<p>complete coverage of households with regard to municipal waste collection and existence of illegal dumpsites</p>							
<p>and rehabilitation of all active illegal dumpsites</p>							
<p>umpsites</p>				2	<p>1) Działania związane z postępowaniem z nielegalnymi składowiskami odpadów wskazywane są regularnie w planach gospodarki krajowym i wojewódzkim. Ponadto zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm.) posiadacz odpadów jest zobowiązany do niezwłocznego usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania. Natomiast zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy o odpadach, w przypadku gdy zarządzający składowiskiem odpadów nie wystąpił z wnioskiem o wyrażenie zgody na prowadzenie składowiska odpadów lub jego wydzielonej części, a zachodzą następujące okoliczności:</p>		
<p>d dumpsites</p>				2	<p>1) składowisko odpadów lub jego wydzielona część nie spełnia wymogów technicznych lub formalnych określonych w przepisach o odpadach; 2) w wyniku przeprowadzonej kontroli wojewódzki inspektor ochrony środowiska stwierdzi, że na składowisku odpadów istnieje zagrożenie dla środowiska, niebezpieczne i obojętne, na którym są składowane odpady komunalne, co najmniej od roku nie są przyjmowane odpady, lub 3) pojemność składowiska odpadów, określona w zatwierdzonej instrukcji prowadzenia składowiska odpadów, została zapelniona, a właściwy organ, sporządza ekspertyzę dotyczącą zamknięcia składowiska odpadów lub jego wydzielonej części oraz nową instrukcję prowadzenia składowiska odpadów. Na tej podstawie właściwy organ wydaje decyzję o zamknięciu składowiska odpadów lub jego wydzielonej części (z urzędu)</p>		
<p>ing inspection and control; raising public awareness</p>							
<p>y the national police to reveal and</p>				4	<p>Przeprowadzono szkolenia m.in. dla policji i inspekcji ochrony środowiska w zakresie zagospodarowania odpadów w 2010 r. Planowane jest na rok 2015. Jednocześnie na bieżąco prowadzone są spotkania z przedstawicielami administracji lokalnej oraz inspektoratami ochrony środowiska dotyczącymi tych problemów</p>		
<p>ampaigns and provide ative impacts of illegal h and the environment</p>				4	<p>Działania edukacyjne - w latach 2013-2014 Ministerstwo Środowiska przeprowadziło następujące kampanie informacyjne: a) ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w internecie naszesmieci.pl – cel: informowanie o zmianie przepisów o gospodarowaniu odpadami komunalnymi, nowych zasad opłaty za odbieranie odpadów komunalnych oraz informacja na temat odpadów – utworzenie strony internetowej oraz mailing materiałów informacyjnych dla gmin, b) ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w telewizji i internecie dotycząca racjonalnego wykorzystania zasobów i oszczędzania zasobów w domu. W 2014 r. prowadzona jest ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w telewizji i internecie promująca właściwe postępowanie z odpadami – cel: promowanie idei segregacji odpadów – kampania (w formie seriali i lokowanie idei w popularnych serialach), internet (promocja strony www.naszemiesci.pl – oficjalnej strony dla mieszkańców) oraz systemy gospodarki odpadami, udostępnianie infografik). Ponadto kampanie edukacyjno-informacyjne na temat segregacji odpadów i systemu opłat za odbieranie odpadów komunalnych w 2013 prowadziły wszystkie gminy w Polsce. Kampanie te opierały się na dystrybucji ulotek, publikacji materiałów w lokalnych mediach, kampanie te włączali się przedsiębiorcy działający na lokalnych rynkach, np. Ikea w Gdańsku).</p>		
				4	<p>Wraz z wprowadzeniem nowych przepisów (w latach 2011-2013) udzielono gminom wsparcia w zakresie realizacji nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez: a) uruchomienie podstrony www.mos.gov.pl/komunalne, na której umieszczane są aktualne interpretacje przepisów prawnych, które mogą być przydatne gminom we wprowadzaniu nowego systemu, b) zlecenie wykonania ekspertyzy – podręcznika dla gmin „Wytyczne dla gmin dotyczące wdrażania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi”, zawierającego wskazówki i informacje przydatne gminom w projektowaniu nowego systemu, który został umieszczony na stronach Ministerstwa Środowiska i przekazany w formie elektronicznej do urzędów, przygotowano i umieszczono również plakaty w zakresie selektywnego zbierania i gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji, c) udział pracowników Ministerstwa w spotkaniach z władzami samorządowymi oraz z przedstawicielami mediów, d) zwrócenie się do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z prośbą o uruchomienie środków na wdrożenie, e) działalność zespołu ekspertów, którzy drogą elektroniczną udzielali wyjaśnień dotyczących organizacji nowego systemu, w tym aspektów technicznych instalacji, procesu przeprowadzania przetargów oraz prawa samorządowego, f) wsparcie w działaniach edukacyjnych i informacyjnych (przygotowanie spotów, plakatów, ulotek, filmików, infografik)</p>		

<p>frequency and availability of door-to-door or bring to door services (e.g. via public transport)</p>	<p>4</p> <p>zużytego sprzętu prowadzącemu zakład przetwarzania zapewnią, w miarę możliwości, do wyselekcjonowania w punkcie zbierania zużytego sprzętu przeznaczonego do przygotowania go do ponownego użycia oraz wprowadzającej przepisy zobowiązujące sprzedawców do odbioru z miejsca dostawy zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (door-to-door)</p>	<p>Minister Środowiska</p>	<p>Okres realizacji: 2014 r. – pierwszy kwartał 2015 r.</p>	<p>2</p>	<p>została zapisana w druku senackim 615 z dnia 24 kwietnia 2014 r. Projekt ustawy wprowadza obowiązek dokonania aktualizacji planów gospodarki odpadami (wpgo) wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych, stanowiących załącznik do wpgo, na rok 2014 r. Zgodnie z projektem ustawy, plan inwestycyjny będzie określał potrzebną infrastrukturę wraz z mocami przerobowymi przy zagospodarowaniu odpadów komunalnych i remontowo-budowlanych, zapewniającą osiągnięcie celów wyznaczonych w przemyśle Europejskiej;</p> <p>2) Senat RP w dniu 7 sierpnia 2014 r. podjął uchwałę w sprawie wniesienia projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw;</p> <p>3) Opracowano projekt rozporządzenia Ministra Środowiska określającego sposób i formę sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzór planu inwestycyjnego, który został poddany wstępnym konsultacjom w ramach resortu środowiska.</p>
<p>risks regarding the collection and negative impact and burning on the health</p>				<p>4</p>	<p>Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi wprowadza obowiązek finansowania wprowadzających produkty w opakowaniach oraz działające w ich imieniu organizacje odzysku publicznych kampanii edukacyjnych i prawidłowego postępowania z odpadami opakowaniowymi, możliwym wpływie odpadów opakowaniowych na środowisko i dostępnych systemach zwrotu, zbierania i odzysku, w tym recyklingu, odpadów opakowaniowych, w tym kampanie w środowisku przekazu, ulotki i broszury informacyjne, plakaty, konkursy, konferencje oraz imprezy o charakterze informacyjno-edukacyjnym, w tym wysokość środków finansowych, jakie na ten cel corocznie muszą ponieść te podmioty</p> <p>4</p> <p>Działania edukacyjne - w latach 2013-2014 Ministerstwo Środowiska przeprowadziło następujące kampanie informacyjne:</p> <p>a) ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w internecie naszesmieci.pl – cel: informowanie o zmianie przepisów w gospodarce odpadami komunalnymi, nowych zasad opłaty za odbieranie odpadów komunalnych oraz informacja na temat odpadów – utworzenie strony internetowej oraz mailing materiałów informacyjnych dla gmin,</p> <p>b) ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w telewizji i internecie dotycząca racjonalnego wykorzystania zasobów i oszczędzania zasobów w domu.</p> <p>W 2014 r. prowadzona jest ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna w telewizji i internecie promująca właściwe postępowanie z odpadami – cel: promowanie idei segregacji odpadów – kampania oraz lokowanie idei w popularnych serialach), internet (promocja strony www.naszesmieci.pl – oficjalnej strony dla mieszkańca systemu gospodarki odpadami, udostępnianie infografik).</p> <p>Ponadto kampanie edukacyjno-informacyjne na temat segregacji odpadów i systemu opłat za odbieranie odpadów komunalnych w 2013 prowadziły wszystkie gminy w Polsce. Kampanie te opierały się na dystrybucji ulotek, publikacji materiałów w lokalnych kampanie te włączali się przedsiębiorcy działający na lokalnych rynkach, np. Ikea w Gdańsku)</p> <p>4</p> <p>Wraz z wprowadzeniem nowych przepisów (w latach 2011-2013) udzielono gminom wsparcia w zakresie realizacji nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez:</p> <p>a) uruchomienie podstrony www.mos.gov.pl/komunalne, na której umieszczane są aktualne interpretacje przepisów prawnych, które mogą być przydatne gminom we wprowadzaniu nowego systemu,</p> <p>b) zlecenie wykonania ekspertyzy – podręcznika dla gmin „Wytyczne dla gmin dotyczące wdrażania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi”, zawierającego wskazówki i informacje przydatne gminom w projektowaniu nowego systemu, który został umieszczony na stronach Ministerstwa Środowiska i przekazany w formie elektronicznej do urzędów, przygotowano i umieszczono również podręcznik w zakresie selektywnego zbierania i gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji,</p> <p>c) udział pracowników Ministerstwa w spotkaniach z władzami samorządowymi oraz z przedstawicielami mediów,</p> <p>d) zwrócenie się do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z prośbą o uruchomienie środków na wdrożenie systemu opłat, aspektów technicznych instalacji, procesu przeprowadzania przetargów oraz prawa samorządowego,</p> <p>f) wsparcie w działaniach edukacyjnych i informacyjnych (przygotowanie spotów, plakatów, ulotek, filmików, infografik),</p> <p>g) przygotowanie przewodnika zawierającego zestaw dobrych praktyk w obszarze komunikowania zmiany systemu gospodarowania odpadami oraz konieczności sortowania odpadów</p>
<p>risks regarding the collection of municipal waste (especially household waste) through specific</p>					<p>Przejęcie przez gminy organizacji i nadzoru nad systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym pobieranie opłat</p>

